

Справа «Муїсель проти Франції» (Mouisel v. France)

У рішенні, ухваленому 14 грудня 2002 року у справі *«Муасель проти Франції»*, Суд постановив, що:

- мало місце порушення ст. 3 Конвенції щодо заборони нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити заявнику 15 000 євро як компенсацію моральної шкоди.

Обставини справи

Заявник, Жан Муасель, є громадянином Франції, народився 1948 року та проживає зараз у Фугароні (Франція).

12 червня 1996 року він був засуджений до 15 років позбавлення волі за вчинення розбою, крадіжку і шахрайство. Медичний висновок від 8 січня 1999 року підтвердив, що заявник страждає на хронічну лімфатичну лейкемію. Коли стан п. Муїселя погіршився, йому було призначено курс хіміотерапії. Заявника довозили до лікарні у кайданках. Також він стверджував, що під час сеансів хіміотерапії його ноги і одне із зап'ясть були прикуті до ліжка. Він вирішив припинити лікування у червні 2000 року, поскаржившись на вищеописані умови та агресивну поведінку охорони щодо нього. Для того щоб визначити, чи стан здоров'я заявника дозволяє застосовувати до нього тривале затримання, була проведена медична експертиза. У її висновку від 28 червня 2000 року стверджувалося, що заявник підлягає лікуванню у спеціалізованій клініці. 19 червня 2000 року його перевели до в'язниці Мюре, з тим щоб він знаходився ближче до лікарні м. Тулузи. Заявника було звільнено 22 березня 2001 року з призначенням йому обов'язкового лікування.

Зміст рішення Суду

Заявник, покликаючись на ст. 3 Конвенції, скаржився на факт перебування під вартою і умови затримання з огляду на важкий стан його здоров'я.

Суд зауважив, що період, який слід взяти до уваги, розпочався з дати ухвалення першого медичного висновку, тобто з 8 січня 1999 року, і завершився 22 березня 2001 року – датою його звільнення з-під варти.

Суд зазначив, що стан здоров'я, вік і тяжка фізична неспроможність заявника були фактами, які повинні бути враховані відповідно до ст. 3 Конвенції під час прийняття рішень про взяття під варту. Хоча Конвенція не містить загального обов'язку звільняти хворих в'язнів, ст. 3 Конвенції зобов'язує дбати про стан здоров'я осіб, позбавлених волі, особливо шляхом надання їм будь-якої медичної допомоги. Суд також нагадав, що спосіб застосування запобіжного заходу до особи не повинен викликати біль і страждання більшою мірою, аніж це властиво самій природі відповідного запобіжного заходу.

З приводу скарги заявника про те, що умови тримання під вартою не відповідали його стану здоров'я, Суд зауважив, що, відповідно до національного права Франції, певні органи влади мають особливі повноваження стосовно важко хворих в'язнів. Відповідно до закону від 15 червня 2000 року, затримані можуть бути звільнені у випадку, коли вони потребують лікування. Крім цього, згідно з положеннями закону «Про права хворих» від 4 березня 2002 року, виконання вироку може бути зупинено, якщо засуджений страждає на хронічне захворювання, або стан його здоров'я є несумісним з умовами тривалого ув'язнення. Суд зазначив, що здоров'я особи є тепер фактором, який слід брати до уваги при визначенні тривалості і способу виконання покарання. Суд, однак, узяв до уваги той факт, що у даній справі протягом відповідного періоду жоден із засобів захисту відповідних прав не був доступним для заявника, оскільки відповідно до рішення національних органів стан його здоров'я не був настільки важким, аби бути підставою для його звільнення з умовою лікування, а закон, що уможливорює зупинення виконання вироку, на той час ще не був ухвалений. Зважаючи на умови тривалого тримання під вартою і їх наслідки для заявника,

Суд наголосив, що адміністрацією в'язниці не було вжито жодних заходів, незважаючи на те, що характер затримання дедалі більше не відповідав стану здоров'я заявника, оскільки хвороба прогресувала.

Більше того, не викликав сумніву той факт, що заявник перебував у кайданках під час перевезення до лікарні і назад, хоча сам факт тримання заявника у кайданках безпосередньо під час проведення лікувальних сеансів не був доведений. Зважаючи на особливо кволий стан здоров'я заявника, факт призначення йому специфічного лікування і природу такого лікування, Суд дійшов висновку, що спосіб перевезення заявника був непропорційним до ризику втечі. Суд зауважив, що у справі не було жодних доказів, які б давали підставу вважати, що заявник зважиться на втечу чи на вчинення злочину.

Суд постановив, що спосіб доставлення заявника до лікарні порушував рекомендації Європейського комітету у запобіганні катуванню стосовно умов доставлення в'язнів до лікарні та проведення медичного обстеження.

На думку Суду, національні органи влади виявилися неспроможними продемонструвати належне ставлення до заявника. Тривале тримання під вартою, особливо починаючи з червня 2000 року, слід розглядати як порушення його гідності. Воно також викликало у нього особливо глибокі страждання, які перевищили той рівень, що є припустимим при виконанні покарання у вигляді позбавлення волі чи при лікуванні раку. Отже, мало місце порушення ст. 3 Конвенції.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.